

ת"פ 14408/03/14 - מדינת ישראל, המאשימה נגד עמית פסח ניר, הנאשמים

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14408-03-14 מדינת ישראל נ' ניר
בפני כבוד השופט דב פולוק

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה

נגד

עמית פסח ניר - הנאשמים

הכרעת דין

הנאשם זכאי מחמת הספק.

הנאשם מואשם בביצוע עבירה של פגיעה בערך טבע מוגן, עבירה לפי סעיף 33(ג) ו- 57(א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק גנים לאומיים"), ועבירה לפי תקנה 2(א) לתקנות גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), התשמ"ד-1983 (להלן: "תקנות גנים לאומיים").

לטענת המאשימה בתאריך 9.7.2012 בשטח פתוח סמוך לשמורת טבע סוסן בהר כתרן ובקרבת כרם שנמצא במקום הכשיר הנאשם שטח גדול (להלן: "החלקה") באמצעות כלים כבדים ופגע והשמיד עשרות עצי אלון מצוי, אלה ארץ ישראלית, אלת המסטיק, אזוב מצוי וחרוב שהם ערכי טבע מוגנים, כל זאת בלא שקיבל היתר לכך.

דין והכרעה:

סעיף 1 לחוק גנים לאומיים קובע כי:

"ערך טבע מוגן" - ערך טבע, שלדעת השר יש ערך בשמירתו או סכנה להכחדתו, והוא הכריז עליו, בהתאם להוראות סעיף 33, כעל ערך טבע מוגן.

סעיף 33 לחוק גנים לאומיים קובע כי:

... 33.

(ג) לא יפגע אדם בערך טבע מוגן, אלא בהיתר כללי או מיוחד מאת המנהל.

ותקנות גנים לאומיים קובעות כי:

1. בתקנות אלה -

"המנהל" - מי שמונה להיות מנהל שמורות הטבע לפי סעיף 31 לחוק;

"ערך טבע מוגן" - ערך טבע מן המפורטים בתוספת להכרזת גנים לאומיים ושמורות טבע (ערכי טבע מוגנים), תשל"ט-1979.

2. (א) לא יחזיק אדם בערך טבע מוגן, למעט ערכי טבע המפורטים בתוספת.

(ב) לא יוציא אדם ערך טבע מוגן מישראל ולא יסחר בו, אלא לפי היתר מאת המנהל.

3. (א) לא יפגע אדם בערך טבע מוגן, אלא לפי היתר מאת המנהל.

....

(ג) היתר לפי תקנה זו יינתן בכתב ויצויינו בו המקום, המועד והיקף הפגיעה המותרת לפיו ותנאים נוספים שימצא המנהל לנכון.

יסודות העבירה במקרה דנן:

לענין היסוד העובדתי, החוק והתקנות מגדירות "פגיעה" ב"ערך טבע מוגן".

ד"ר מליחי, אקולוג מחוז מרכז ברשות הטבע והגנים, שביקר בחלקה לאחר האירוע קובע בחוות דעתו מיום 20.9.2012 כי:

"בתאריך 11/9/2012 ביחד עם הפקח דקל גד, ביצעתי סיור בהר כתרון, בשטח טבעי שהוכשר כחלק מכרם מושב מטע על ידי החלקאי עמית ניר...

בשטח ניכרו עבודות יישור קרקע על ידי כלי מכני כבד, הפיכת אבנים, דחיפתם לשוליים ועקירת עצים בשטח ניכרו עבודות יישור קרקע על ידי כלי מכני כבד, הפיכת אבנים, דחיפתם לשוליים ועקירת עצים וצומח רב שנתי.

בין מיני הצומח שנפגעו ונכרתו בשטח זיהיתי בוודאות:

1. 40 עצי אלון מצוי ...

2. 20 עצי אלה ארץ-ישראלית...

כל המינים הללו מוגנים על פי חוק, ונמצאו עקורים ושבורים בשולי החלקה".

אלון מצוי, אלה ארץ ישראלית ושיחי אזוב מצוי הינם ערכי טבע מוגנים על פי החוק.

אומנם, הנאשם בסיכומיו התנגד לאמור בחוות דעתו של ד"ר מליחי בקובעו כי: "כמות ערכי הטבע שנפגעו לא הוכחה בצורה נאותה ורצינית ... הוא הגיע לחלקה 2 לצורך עריכת חוות דעתו, רק לאחר חודשיים מיום ביצוע העבודות ... ישנו ספק ממשי אם ד"ר מליחי נכנס לחלקה עצמה ... הכרם המדובר נעול כל הזמן בשער הכניסה היחיד שלו ... מליחי כלל לא תאם עם הנאשם את הגעתו ... מספרי העצים והצמחים הינם מספרים גגולים ... בכתב האישום צוינו משום מה ערכי טבע שכלל לא ננקבו בחוות הדעת של מליחי ..." (פסקה 11 לסיכומי הנאשם).

אציין כי יש להותיר בכתב האישום אך ורק את המינים שציין ד"ר מליחי בחוות דעתו, היינו: אלון מצוי, אלה ארץ ישראלית ואזוב מצוי. באשר לשאר המינים אין לכלול אותם בכתב האישום בשל הספק לפגיעה במ שעולה מחוות הדעת.

מעבר לאמור כבר מהודעת החשוד שמסר הנאשם ביום 10.7.12 (מסומנת ת/4) עולה שהייתה פגיעה בערכי טבע מוגנים:

ש. כמה דונם הכשרת אתמול בחלקה?

ת. עד שעצרו אותנו, חלק חיפנו, בערך 5 דונם או 7 מתוכם 2 דונם סיימנו את ההכשרה.

ש. איזה עצים נעקרו בהכשרה?

ת. נעקרו שני אלונים והרבה שיחים של פחות מ-2 מטר.

ש. האם ידעת שאלו ערכי טבע מוגנים?

ת. הכל מוגן. הבנתי שזה מאושר, גם שלא עושים העתקות כי זה לא נקלט.

ש. אז למה חשבת שיש הבדל בשטח של צור הדסה לשטח בחלקה הזאת?

ת. כי זה מה שהבנתי מדבריו של מנחם.

ש. כמה זמן הכלים עבדו אתמול 9.7/2012 בשטח עד שעצרו אותם?

ת. 4-5 שעות"

כך עולה גם מן הצילומים שצילם עד המאשימה הפקח מנחם פריד (להלן: "הפקח מנחם"), שבעת האירוע היה מנהל מרחב הרי יהודה ברשות הטבע והגנים, ביום 10.7.2012 (מסומנים ת/1, ת/2) בהם נראים למשל אלון מצוי, ואלה ארץ

ישראלית עקורים. צילומים אלו צולמו, כאמור, בסמיכות יחסית למועד האירוע.

כך עולה גם מדו"ח הפעולה שערך עד המאשימה הפקח עידן ידן, פקח תשתיות של רשות הטבע והגנים במרחב הרי יהודה, ביום 7.12.10 (מסומן ת/3) לפיו:

"זיהינו חלקה בה נחשף שטח לנטיעות כאשר עשרות עצי אלון מצוי, אלה א"י וחרובים ערכי טבע מוגנים נכרתו והושלכו אל פאתי החלקה. הכריתה נראתה טרייה - העלים של העצים הכרותים - ירוקים והאדמה ההפוכה טרייה. למקום הגיע עמית ניר ... בעל השטח והחקלאי שביצע את הכנת השטח לנטיעות. עמית הודה שהוא זה שחשף את השטח לטובת כרמים ועל ידי כך כרת ורמס עשרות עצים - ערכי טבע מוגנים".

גם מדו"ח הפעולה שערך עד המאשימה, הפקח אילן שייפמן, מפקח הסיירת הירוקה באזור הרי ירושלים ביום 9.7.12, ומן התמונות שצילם (מסומנים דו"ח פעולה ת/6 תמונות ת/7, ת/8) עולה תמונה דומה של פגיעה בערכי הטבע האמורים:

"במהלך פיקוח בהרי יהודה ראיתי בסמוך לכרם של מושב מטע טרקטורים שעובדים וכורתים עצים ופורצים דרך הצומח הטבעי במקום. ניגשתי לעובדים במקום וביקשתי שיעצרו את העבודה. הצגתי עצמי כפקח של רט"ג ופקודת היערות ושאלתי מי אמר להם לעבוד ... אמר לי שזה עמית ניר בעל השטח. פגשתי את עמית ולקחתי ממנו עדות וצלמתי את השטח והכלים במקום. מאחר ומדובר בערכי טבע מוגנים שנפגעו אלונים ואלות הודעתי על כך למנחם פריד ודקל גד ..."

מעבר לאמור אציין שעל אף טענותיו של הנאשם כלפי חוות דעתו של ד"ר מליחי הוא לא הביא חוות דעת נגדית מטעמו שתסתור את חוות דעתו של ד"ר מליחי.

לאור האמור אני קובע שבעת האירוע "פגע" הנאשם בערכי הטבע המוגנים בהם אלון מצוי, אלה ארץ ישראלית ואזוב מצוי.

אין חולק שלנאשם לא היה היתר בכתב מאת המנהל הכללי.

חרף המאור, החלטתי לזכות את הנאשם מחמת הספק בשל טעות במצב הדברים.

עד המאשימה הפקח מנחם טען בעת ההוכחות כי "אינו זוכר" שנתן לנאשם אישור בעל פה כאמור:

"ש. האם נכון שהטענה שלך שאתה נתת לנאשם אישור עקרוני לפגיעה בערכי טבע מוגנים לחלקה נשוא התיק.

ת. אני לא ממש זוכר. זה מו"מ שהיה בשנה, שנתיים, לפני האירוע הזה. וזה היה מו"מ ארוך. אני זוכר שהחלקה שדנו בה אבל אני לא זוכר אם היתה הסכמה עקרונית או לא ... התנאים צריכים להיות קבלת היתר לפגיעה בערכי טבע, הסכמה עקרונית אם יש עצים שגודלם ויופיים נשאים בשטח ולא נפגעים ... שמירה על

טרסאות עתיקות. אם יש עצים שהם ברי העתקה אז לאן הם יועתקו - זה נקרא הסכמה עקרונית וזה לא פוטר קבלת היתר" (עמ' 8-9 לפרוטוקול הדיון מיום 28.2.2016).

עדות הפקח "שאינו זוכר" פירושה שהעד אינו שולל את האפשרות שאכן נתן אישור עקרוני בעל פה ושהוא נותן אישורים עקרוניים. בהקשר זה, אין בטענת שהפקח אינו רשאי לתת אישורים עקרוניים בעל פה לעלות או להוריד מבחינת הגנתו של הנאשם, כשהנאשם רשאי להסתמך על דברי אדם שהוא לכאורה מוסמך בשל תפקידו.

האי מייל נ/3 גם מהווה חיזוק למסקנה שקיים מנהג של היתר עקרוני בעל פה שלא מהווה היתר בכתב

פורמאלי.

הנאשם היה עקבי בגרסתו, מהזדמנות הראשונה, שהאמין מדברי הפקח שמותר לו לעבד את השטח על פי ההיתר בעל פה של הפקח.

בחקירתו כחשוד הודה הנאשם כי אין בידו היתר בכתב אולם ניתן לו היתר בעל פה על ידי הפקח מנחם כחודש לפני האירוע אשר לפיו הוא פעל:

"לאחר פגישה שהייתה לי עם מנחם פריד לגבי שטח אחר בסוף הפגישה דיברתי אתו על השטח הזה והוא אמר לי שאין בעיה. הוא אמר לי אין בעיה הוא מאושר לעבודות וגם יריב מליחי אישר אותו ואין בעיה להכשיר אותו. במקביל לדיבור שלי אתו על השטח הזה אנחנו מטפלים בשטח נוסף ליד צור הדסה ... ומנחם אמר לי שאני צריך להיפגש עם דקל לתאם עבודות הכשרה. נפגשתי עם דקל פעמיים לגבי השטח של צור הדסה. לפני הפגישה עם דקל מנחם ביקש שאעביר לו מס ת.ז. לצורך היתר פגיעה בערכי טבע מוגנים. לפני כ-3-4 שבועות התקשרתי למנחם ודיברתי אתו על זה שהאישור בצור הדסה מתעכב ושאיני לא אצליח להגיע להכשרה לפני המועד נטיעה בט"ו באב. באותה שיחה שאלתי אותו מה לגבי החלקה הזאת שדיברנו עליה בפגישה הקודמת והוא אמר לי שאין בעיה לעבד אותה. ב-9.7.12 התחלתי לעבד את החלקה מתוך הבנה שהכל מאושר ואפילו פגשתי את דקל אתמול בבודקה ולא שאלו אותי לגבי החלקה כי הבנתי שאפשר להכשיר אותה. אם הייתי מבין באיזשהו שלב שאני צריך להביא את דקל לסיור לא הייתה לי בעיה לעשות את זה. בהבנתי היה שאני רשאי להכשיר את החלקה הזאת. בשום שיחה ובשום פגישה לגבי החלקה הזאת לא נאמר לי בשום צורה שאני צריך לקיים תהליך שאנחנו מקיימים בחלקה של צור הדסה".

(מתוך הודעת חשוד שנגבתה ביום 10.7.12 מסומנת ת/4).

גם במהלך ההוכחות טען הנאשם כי בבואו להכשיר את החלקה ולפגוע בערכי טבע מוגנים הוא הסתמך על האישור בעל פה שניתן לו על ידי הפקח מנחם.

הנאשם העיד במהלך דיון ההוכחות כי הוא עוסק בהכשרת חלקות חקלאיות כבר שנים רבות:

"אני עוסק בחקלאות כבר שנים רבות. במושב מטע התחלתי עם הכרם בשנת 1992. בתחילת הדרך השטח היה של כ-20 דונם שגדל והתפתח עד היום, משתרע על 400 דונם ...

ש. כמה חלקות הכשרת, כולל חשיפה וכריתה, לפני החלקה נשוא כתב האישום

ת. לאורך השנים הכשרתי כ-15 חלקות

...

ש... על סמך מה ביצעת את החשיפה והכריתה

ת. על סמך אישור של הפקחים של רשות שמורות הטבע והגנים שלאורך השנים התחלפו ... תמיד ההליך היה שאני פונה לפקח או למנהל האזור של רשות שמורות הטבע והוא מגיע לסיור בחלקה ונותן לי אישור להכשיר אותו ... האישורים תמיד היו בעל פה"

(עמ' 25-26 לפרוטוקול הדיון מיום 22.1.2017).

גם מדו"ח הפעולה שערך עד המאשימה, הפקח דקל ניר, פקח אזורי הרי יהודה מטעם רשות הטבע והגנים, ביום 10.7.2012 (מסומן ת/5) טען הנאשם כי הייתה בשיחה עם הפקח מנחם "אי הבנה". "בתאריך 9.7.2012 בסביבות השעה 13:00 קיבלתי דיווח מהפקח אילן שיפמן על עבודת הכשרת שטח חקלאי בכרמי מושב מטע. אילן דיווח לי על פגיע בעצי חורש מוגנים כגון אלון מצוי ואלה א"י ע"י 2 כלים הנדסיים באגר ושופל. ביום 10.7.2012 הגעתי למקום וראיתי את הפגיעה בערכי הטבע. בעל השטח עמית ניר ... היה במקום והודה בביצוע העבודות להכשרת השטח יום קודם. חקרתי את החשוד בכל המיוחס לו במהלך החקירה והסביר שהיה מודבר באי הבנה. עליי לציין שכאשר היינו במקום ההכשרה הראתי לעמית עשרות אלונים ואלות שנפגעו, נרמסו ונכרתו במהלך העבודות. הוא הודה בהכשרה ופגיעה ואמר שהייתה אי הבנה".

סיכום של דבר:

הפקח מנחם אינו שולל שנתן אישור עקרוני בעל פה. לכאורה, הואיל והפקח מנחם לא היה מסוגל לשלול את האפשרות של מתן היתר בעל פה על הסף ובהתחשב בנ/3, גם הגעתי למסקנה שאכן יש נוהל של מתן היתרים בעל פה.

הנאשם עשה על בית בית המשפט רושם אמין בעת מתן עדותו בבית המשפט. גרסתו הייתה עקבית ושוכנעתי שהאמין שניתן לו היתר בעל פה על ידי הפקח לעבד את החלקה ושהוא אינו עובר על החוק.

לאור האמור הגעתי למסקנה שעסקינן בטעות במצב הדברים והחלטתי לזכות את הנאשם מהעבירות המיוחסות לו

בכתב האישום.

ניתן בנוכחות הצדדים ב"כ המאשימה, עו"ד יאיר הלר וב"כ הנאשם עו"ד גדי טל והנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

14/09/2017